

Dezbaterea Einstein-Bergson

Albert Einstein versus filosofia privind natura
🕒 timpului.

Dezbaterea care i-a costat pe Albert Einstein
Premiul Nobel pentru Teoria Relativității.

Cuprins

1. 🕒 Dezbateră Einstein–Bergson

1.1. „Marea Regres“ pentru Filozofie

👤 Profesoara de istorie Jimena Canales

2. Corupție pentru Scientism

2.1. Pierderea lui Bergson și o victorie pentru „Știință“

2.2. „Greșeli Evidente“ și „Contradicția“ lui Einstein

2.3. Mărturisirea Comitetului Nobel

2.4. Răspunsul lui Einstein la Comitetul Nobel

2.5. Reacția Împotriva Filosofiei

3. Filosoful Henri Bergson

3.1. „la durée“ al lui Bergson: 🕒 Timpul ca Durată

3.2. Răspunsul lui Bergson la Einstein la evenimentul din Paris

3.3. Efortul lui Bergson de a revoca Premiul Nobel pentru relativitate al lui Einstein

4. Pierderea Intenționată

4.1. „Evoluția creatoare“ versus Teoria Evoluției a lui Darwin

4.2. Faima Mondială a lui Bergson

4.3. Dezbateră Einstein–Bergson

4.4. 👤 Filosoful Friedrich Nietzsche despre Încercarea Științei de a se Emancipa de Filosofie

4.5. Autoaservirea Filosofiei la Scientism

4.5.1. 👤 „Certitudinea apodictică” a lui Emmanuel Kant

4.5.2. 👤 „Gândesc, deci exist” a lui René Descartes

4.5.3. 👤 „Trădarea” lui Edmund Husserl pentru scientism

4.6. Promovarea lui Bergson la Stâlp al Filosofiei

5. Corupție

Tipărit la 22 noiembrie 2025

<https://ro.cosmicphilosophy.org/einstein-vs-philosophy/>

CAPITOLUL 1.

Albert Einstein versus Filozofia despre

Natura Timpului

Și „Marea Regres“ a Filozofiei pentru Scientism

La 6 aprilie 1922, într-o întâlnire a Societății Franceze de Filozofie (Société française de philosophie) la Paris, Albert Einstein, proaspăt devenit celebru la nivel mondial datorită nominalizării la Premiul Nobel, a ținut o conferință despre relativitate în fața unui grup de filozofi proeminenți, declarând că noua sa teorie a făcut speculația filozofică despre natura Timpului depășită.

Salva de deschidere a lui Einstein a fost directă și disprețuitoare. Ca răspuns la o întrebare despre implicațiile filozofice ale relativității, el a declarat:

„*Die Zeit der Philosophen ist vorbei*“

Traducere:

„*Timpul filozofilor s-a sfârșit*“

Einstein a încheiat conferința cu următorul argument, întări-și respingerea filozofiei:

„*Nu rămâne decât un timp psihologic care diferă de cel al fizicianului.*“

Respingerea dramatică a filozofiei de către Einstein a avut un impact global masiv datorită nominalizării sale la Premiul Nobel.

Evenimentul avea să devină unul dintre cele mai importante din istoria științei și filozofiei, marcând începutul erei „*declinului filozofiei*“ și ascensiunea scientismului.

CAPITOLUL 1.1.

„Marea Regres“ pentru Filozofie

Filozofia cunoscuse o perioadă de înflorire reprezentată cel mai prominent de renumitul filozof francez Henri Bergson, a cărui operă de viață s-a concentrat pe natura timpului și care se afla în publicul conferinței lui Einstein.

Debatul de mai mulți ani care a urmat între Einstein și Bergson și care a continuat până la ultimele lor mesaje, cu puțin timp înainte de moarte, a provocat ceea ce istoricii descriu drept

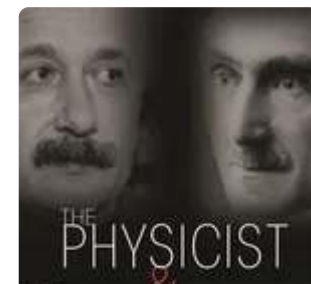
„marea regres“ pentru filozofie, alimentând „ascensiunea scientismului“.

Jimena Canales, profesoară de istorie la Universitatea din Illinois care a scris o carte despre dezbatere, a descris evenimentul astfel:

„Dialogul dintre cel mai mare filozof și cel mai mare fizician al secolului XX“ a fost consemnat cu sârguință. Era un scenariu potrivit pentru teatru. Întâlnirea și cuvintele rostite vor fi discutate pe tot restul secolului.

În anii care au urmat dezbaterii... viziunile omului de știință asupra timpului au început să domine... Pentru mulți, înfrângerea filozofului a reprezentat o victorie a „raționalității“ împotriva „intuiției“... Astfel a început „povestea regresului filozofiei“... apoi a început perioada în care relevanța filozofiei a scăzut în fața influenței crescânde a științei.

JIMENA CANALES

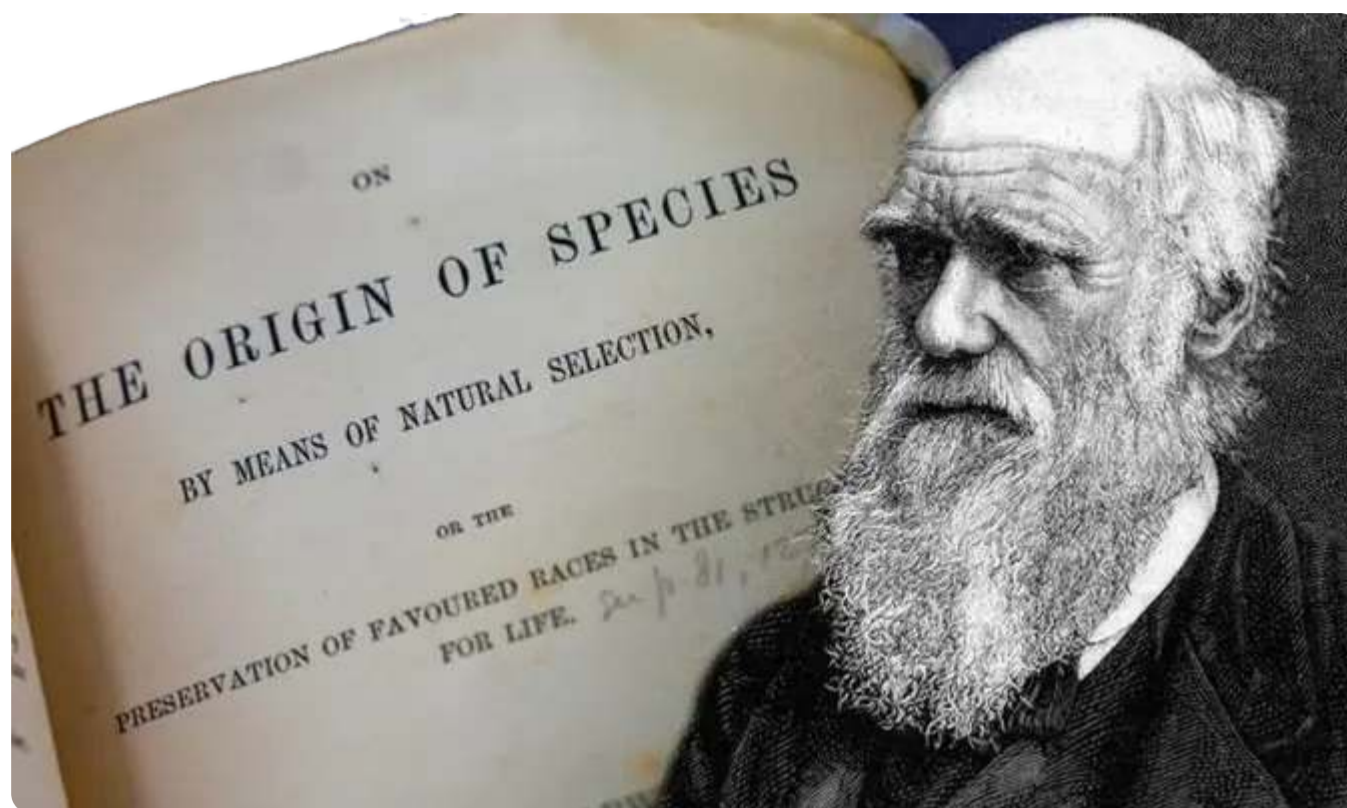
Fizicianul &
Filozoful

(2016) Acest filozof a contribuit la faptul că nu a existat un Nobel pentru Relativitate

Sursă: Nautil.us | jimenacanales.org (site-ul profesorului)

CAPITOLUL 2.

Corupție pentru Scientism

Această investigație istorică va dezvălui că Henri Bergson a pierdut dezbateră intenționat, ca parte a autoimpusei aserviri seculare a filozofiei la scientismul dogmatic.

Deși Bergson a reușit să anuleze Premiul Nobel pentru relativitate al lui Einstein, această acțiune a provocat o reacție puternică împotriva filozofiei, contribuind la „ascensiunea scientismului”.

Bergson a devenit celebru la nivel mondial parțial datorită operei sale „Evoluția Creatoare” din 1907, care a oferit un contraargument filozofic la teoria evoluției a lui Charles Darwin. O examinare critică a acestei lucrări dezvăluie că Bergson „a pierdut intenționat” pentru a satisface darwiniștii, explicând potențial popularitatea sa (capitolul 4.).

CAPITOLUL 2.1.

Pierderea lui Bergson și o victorie pentru „Știință”

Bergson a fost perceput în mare parte ca pierzător al dezbaterii împotriva lui Einstein, iar sentimentele publice au fost de partea lui Einstein. Pentru mulți, înfrângerea lui Bergson a reprezentat o victorie a „raționalității” științifice împotriva metafizicei „intuiției”.

Einstein a câștigat dezbateră arătând public că Bergson nu a înțeles corect teoria. Victoria lui Einstein în dezbateră a reprezentat o victorie pentru știință.

Bergson a făcut „greșeli evidente” în critica sa filozofică Durata și Simultanitatea (1922), iar filozofii de astăzi caracterizează greșelile lui Bergson drept „o mare rușine pentru filozofie”.

De exemplu, filozoful William Lane Craig a scris în 2016:

☪ Căderea meteoritică a lui Henri Bergson din panteonul filozofic al secolului al XX-lea s-a datorat fără îndoială, în parte, criticii sale greșite, sau mai degrabă neînțelegerii, Teoriei Speciale a Relativității a lui Albert Einstein.

Înțelegerea teoriei lui Einstein de către Bergson a fost pur și simplu rușinos de greșită și a tins să discrediteze viziunile lui Bergson asupra timpului.

(2016) Bergson avea dreptate în privința relativității (ei bine, parțial)!

Sursă: [Reasonable Faith](#)

CAPITOLUL 2.2.

„Greșeli Evidente“ și „Contradicția“ lui Einstein

În timp ce Einstein l-a atacat public pe Bergson pentru că nu a înțeles teoria, în privat a scris simultan că Bergson „a înțeles-o“, ceea ce reprezintă o contradicție.

În jurnalul său, în timp ce călătorea în Japonia la sfârșitul anului 1922, luni după dezbaterile din 6 aprilie de la Paris, a scris următoarea notă privată:

☪ Bergson hat in seinem Buch scharfsinnig und tief die Relativitätstheorie bekämpft. Er hat also richtig verstanden.

Traducere:

„Bergson a contestat teoria relativității cu inteligență și profunzime în cartea sa. Prin urmare, a înțeles-o.“

Sursă: Canales, Jimena. *The Physicist & The Philosopher*, Princeton University Press, 2015. p. 177.

Profesoara de istorie Jimena Canales, citată mai devreme, a caracterizat comportamentul contradictoriu al lui Einstein drept „politic“ în esență.

Notele private contradictorii ale lui Einstein sunt o indicație a **corupției**.

CAPITOLUL 2.3.

Mărturisirea Comitetului Nobel

Președintele Comitetului Nobel Svante Arrhenius a mărturisit că a fost în joc o influență care a deviat de la sentimentele publice și de la consensul științific.

☪ „Nu va fi un secret că renumitul filozof Bergson din Paris a contestat această teorie.“

Profesoara de istorie Jimena Canales a descris situația astfel:

Explicația Comitetului Nobel din acea zi l-a amintit cu siguranță pe Einstein de [respingerea sa a filozofiei] din Paris, care avea să declanșeze un conflict cu Bergson.

Comitetul Nobel nu a avut niciun temei logic pentru a respinge Premiul Nobel pentru relativitate al lui Einstein.

Comitetul Nobel nu a avut nicio înclinație instituțională de a apăra filozofia metafizică sau de a sfida sentimentele publice și consensul științific, iar Comitetul însuși îl nominalizase pe Einstein în primul rând, prin urmare decizia lor a afectat negativ credibilitatea propriei organizații.

Ca urmare, Comitetul Nobel a fost criticat aspru de comunitatea științifică.

CAPITOLUL 2.4.

Răspunsul lui Einstein la Comitetul Nobel

În loc de Premiul Nobel pentru relativitate, Einstein a primit Premiul Nobel pentru lucrările sale asupra efectului fotoelectric.

Einstein a răspuns prin a ține o prelegere despre relativitate la ceremonia Nobel, dezonoară astfel decizia Comitetului Nobel și făcând o declarație.

Acțiunea dramatică a lui Einstein de a prezenta relativitatea în timpul ceremoniei pentru Premiul său Nobel pentru efectul fotoelectric a corespuns sentimentelor publice ale vremii și a provocat o pierdere morală pentru filosofie cu un efect care a depășit cu mult o simplă pierdere intelectuală.

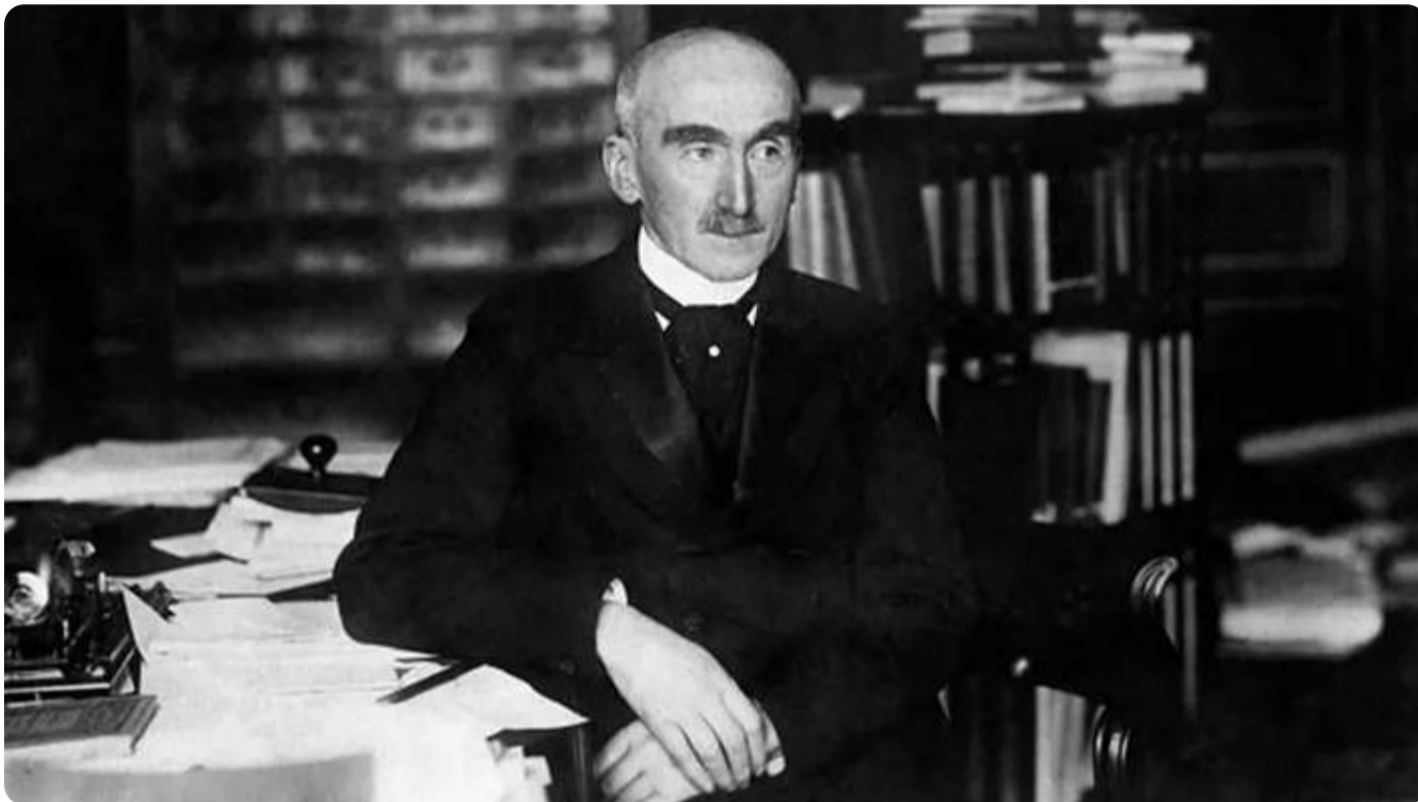
CAPITOLUL 2.5.

Reacția Împotriva Filosofiei

Revocarea Premiului Nobel pentru relativitate al lui Einstein din cauza „criticii aduse de filosoful ,famos‘ Henri Bergson“, în timp ce opinia publică fusese de partea lui Einstein, a alimentat o justificare morală pentru ca știința să se elibereze de filosofie.

Această investigație va dezvălui că notele private ale lui Einstein ar trebui considerate determinante pentru perspectiva asupra înțelegerii reale a teoriei de către Bergson, în ciuda „greșelilor sale rușinoase“, ceea ce implică faptul că Bergson a „pierdut intenționat“ pentru a servi așa-numitele ,interese superioare ale științei‘ (darwinism și scientismul corelat), o trăsătură deja vizibilă în lucrarea sa *Evoluția creatoare* din 1907.

CAPITOLUL 3.

Filosoful Henri Bergson

Profesorul francez de filosofie Henri Bergson, un filozof de renume mondial și un titan al vieții intelectuale franceze (membru al Académie française, laureat al Premiului Nobel pentru Literatură, 1927), a fost perceput în general ca unul dintre cei mai proeminenți filozofi din istoria filosofiei.

„Cel Mai Periculos Om din Lume“

Filosoful Jean Wahl a spus odată că „dacă ar trebui să numim cei patru mari filozofi, am putea spune: Socrate, Platon — luându-i împreună — Descartes, Kant și Bergson“.

Filosoful William James l-a descris pe Bergson drept „un geniu excepțional, poate cel mai mare dintre cei în viață“.

Filosoful și istoricul filosofiei Étienne Gilson a afirmat categoric că prima treime a secolului XX a fost „epoca Bergson“.

Profesoara de istorie Jimena Canales l-a descris pe Bergson după cum urmează:

‘ Bergson a fost considerat simultan „cel mai mare gânditor din lume“ și „cel mai periculos om din lume“

Opera vieții lui Bergson s-a concentrat pe la durée (Timpul ca Durată) — un concept al timpului trăit și calitativ.

Pentru Bergson, timpul nu era o serie de momente discrete, ci un flux continuu împletit cu conștiință. Reducerea timpului la o coordonată în ecuații de către Einstein i s-a părut o neînțelegere profundă a experienței umane.

La evenimentul de prelegere al lui Einstein, Bergson l-a provocat direct pe Einstein:

‘ „Ce este Timpul pentru fizician? Un sistem de momente abstracte, numerice. Dar pentru filosof, timpul este însăși țesătura existenței — durée în care trăim, ne amintim și anticipăm.“

Bergson a susținut că teoria lui Einstein se adresa doar „timpului spațializat“, o abstractizare derivată, în timp ce ignora realitatea temporală a experienței trăite. L-a acuzat pe Einstein că a confundat măsurarea cu lucrul măsurat — o eroare filozofică cu consecințe existențiale.

În 1922, Bergson a publicat *Durée et Simultanéité* (*Durée et Simultanéité*), o critică densă a relativității lui Einstein.

Cartea a fost un răspuns direct la dezbateră din Paris unde Einstein declarase „*Timpul filosofilor s-a terminat*“. Coperta cărții făcea referire specific la Einstein în sens generic și era intitulată „*Despre teoria lui Einstein*“.

Prefața cărții începe cu următorul pasaj:

‘ (prima propoziție a cărții) *Câteva cuvinte despre originea acestei lucrări vor clarifica intenția ei. ... Admirația noastră pentru acest fizician, convingerea că ne-a adus nu doar o nouă fizică, ci și noi moduri de gândire, ideea că știința și filosofia sunt discipline distincte dar menite să se completeze reciproc—toate acestea ne-au inspirat dorința și chiar ne-au impus datoria de a întreprinde o confruntare.*

Cartea este publicată în secțiunea noastră de cărți ⁽¹⁾ pe baza unei copii scanate fizic a primei ediții din 1922 și a unei traduceri AI în 42 de limbi optimizate pentru a păstra intenția lingvistică originală și comunicarea subtilă a lui Bergson. Fiecare paragraf oferă opțiunea de a examina textul original în franceză folosind AI (prin deplasarea mouse-ului peste paragraf).

⁽¹⁾ Cartea „*Durée et Simultanéité*“ (1922) de Henri Bergson este publicată în 42 de limbi în colecția noastră de cărți. Descărcați sau citiți online aici.

Efortul lui Bergson de a revoca Premiul Nobel al lui Einstein

În anii care au urmat dezbaterii, Bergson și-a folosit activ influența prin rețele ascunse „*de prestigiu*“, care îi oferiseră titlul de „*cel mai periculos om din lume*“, pentru a convinge Comitetul Nobel să respingă Premiul Nobel pentru relativitate al lui Einstein.

Bergson a avut succes, iar eforturile sale au culminat cu un triumf personal oferit de președintele Comitetului Nobel, care „*a recunoscut*“ că critica lui Bergson a fost un motiv principal pentru respingerea Premiului Nobel pentru relativitate al lui Einstein:

„Nu va fi un secret că renumitul filozof Bergson din Paris a contestat această teorie.“

Termenii „*faimos*“ și referirea la „*Paris*“ dezvăluie că Comitetul Nobel îi ridică influența personală și statutul lui Bergson ca justificare pentru decizia lor.

CAPITOLUL 4.

Pierderea Intenționată

A eșuat Bergson în a înțelege teoria relativității a lui Einstein?

Autorul acestei investigații este un apărător de lungă durată al liberului arbitru din 2006 prin blogul critic olandez [Zielenknijper.com](https://www.zielenknijper.com). El a început un studiu despre Henri Bergson în 2024, la scurt timp după studiul său despre filosoful William James.

Autorul l-a citit pe Bergson fără prejudecăți și a presupus că Bergson va oferi „*o logică puternică*“ pentru apărarea liberului arbitru. Prima sa impresie, totuși, după citirea lucrării „*Evoluția creatoare*“ (1907) a lui Bergson, a fost că Bergson „*pierdea intenționat*“.

CAPITOLUL 4.1.

„Evoluția creatoare“ versus Teoria Evoluției a lui Darwin

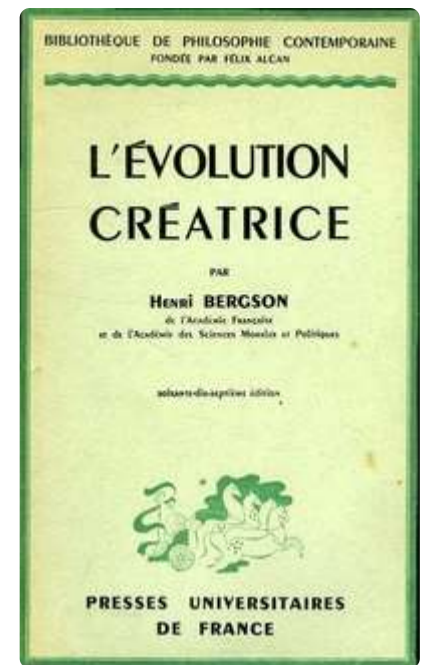
Cartea lui Bergson *Evoluția creatoare* a răspuns interesului public din acea vreme pentru un contrapunct filozofic la teoria evoluției a lui Charles Darwin.

Prima impresie a autorului a fost că Bergson intenționa să satisfacă ambele categorii de cititori: admiratorii teoriei evoluției a lui Darwin (oamenii de știință, mai general) și credincioșii în liberul arbitru. Drept urmare, apărarea liberului arbitru a fost „*slabă*“ iar în unele cazuri autorul a recunoscut un „*intent*“ clar de a pierde intenționat.

Bergson a încercat aparent să le ofere „*darwiniștilor*“ un sentiment de siguranță încă de la începutul cărții, că vor ieși învingători la sfârșitul cărții, făcând o „*contradicție evidentă*“ în

argumentele sale logice care a subminat fundamental propria sa rațiune.

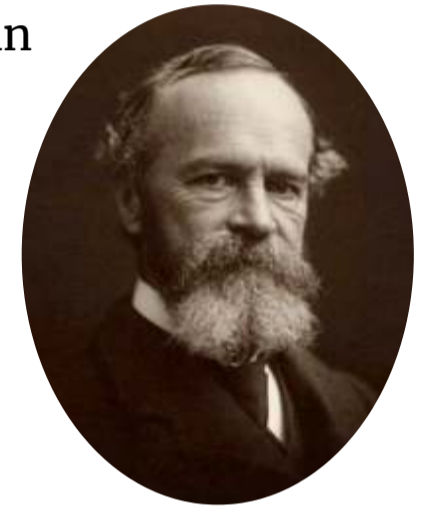
Prima idee a autorului a fost că Bergson încerca să asigure succesul cărții sale dintr-o perspectivă a publicului larg, care începuse să favorizeze teoria evoluției a lui Charles Darwin, explicând parțial de ce Bergson a devenit celebru la nivel mondial într-o lume dominată de „ascensiunea științei“.

CAPITOLUL 4.2.

Faima Mondială a lui Bergson

Faima mondială a lui Bergson ar fi putut fi cauzată parțial de filosoful american William James ca un ‚mulțumire‘ pentru ceea ce altfel ar fi putut fi considerată o ‚contribuție intelectuală minoră‘, atunci când este considerată de sine stătătoare, care l-a ajutat pe James să rezolve o problemă filosofică majoră care îi împiedica propria filosofie.

William James era implicat în ceea ce el numea „Bătălia pentru Absolut“ împotriva idealistilor precum F.H. Bradley și Josiah Royce, care susțineau un Absolut etern ca realitate ultimă.

James l-a văzut pe Bergson ca filosoful care a împiedicat în sfârșit ideea Absolutului. Critica abstractizării și accentul pus pe flux, multiplicitate și experiența trăită de către Bergson i-au oferit lui James instrumentele pentru a înfrânge încarnarea Absolutului. După cum scria James:

‘Contribuția esențială a lui Bergson la filosofie este critica sa a intelectualismului (Absolutul). În opinia mea, el a ucis intelectualismul definitiv și fără speranță de recuperare.’

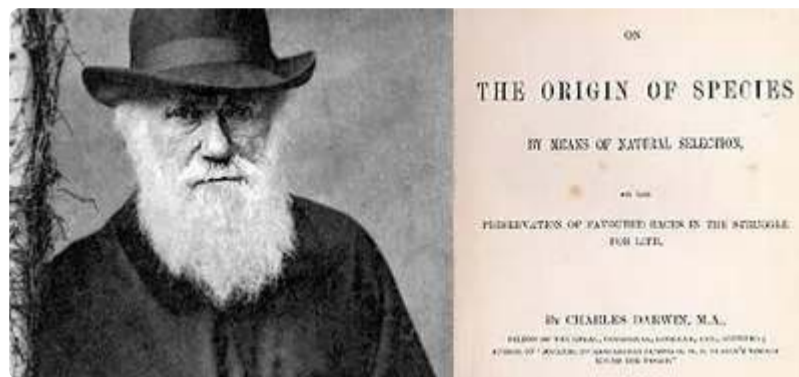
La începutul secolului XX, când opera lui Bergson nu era încă larg cunoscută în afara Franței, James a jucat un rol crucial în introducerea ideilor lui Bergson în lumea vorbitoare de limbă engleză.

Prin scrierile și prelegerile sale, James a contribuit la popularizarea ideilor lui Bergson și le-a adus în atenția unui public mai larg. Reputația și influența lui Bergson au crescut rapid în anii care au urmat promovării ideilor sale de către James.

CAPITOLUL 4.3.

Ascensiunea Științei

Ascensiunea lui Bergson la faima mondială a coincis cu ascensiunea științei și popularitatea teoriei evoluției lui Charles Darwin.

Teoria Evoluției a lui Charles Darwin

Prin scrierea unui contra-argument filosofic la teoria evoluției a lui Darwin la începutul carierei sale, Bergson se poziționase în fruntea mișcării „*emancipării-științei de filosofie*“, despre care filosoful Friedrich Nietzsche a scris următoarele în cartea sa *Dincolo de bine și rău* (Capitolul 6 – Noi, învățații) în 1886:

„*Declarația de independență a omului de știință, emanciparea sa de filosofie, este un rezultat al efectelor mai subtile ale organizării și dezorganizării democratice: auto-glorificarea și îngâmfwarea învățatului este acum pretutindeni în floare, și în cea mai bună primăvară a sa – ceea ce nu înseamnă că în acest caz auto-lăudarea miroase dulce. Aici și instinctul poporului strigă, „Libertate de la toți stăpânii!” și după ce știința a rezistat, cu cele mai fericite rezultate, teologiei, a cărei „slujnică” fusese prea mult timp, ea propune acum în nestăpânirea și indiscreția sa să impună legi filosofiei, și la rândul ei să joace rolul de „stăpân” – ce spun eu! să joace rolul FILOSOFULUI pe cont propriu.*”

Știința aspira să devină stăpână pe sine și să se elibereze de filosofie.

CAPITOLUL 4.5.

Autoaservirea Filosofiei la Scientism

Din operele lui Descartes, Kant și Husserl până în epoca contemporană cu Henri Bergson, apare un temă recurentă: încercarea autoimpusă de a aservi filosofia scientismului.

De exemplu, conceptul lui Emmanuel Kant de „*certitudine apodictică*”, care este o cunoaștere care este în mod necesar adevărată și care nu poate fi pusă la îndoială, și care se referă mai specific la credința în realitatea (neîndoielnică) a spațiului și timpului, este adoptată dogmatic și stă la baza întregii sale filosofii.

Conceptul de certitudine apodictică al lui Kant depășește o simplă „afirmație puternică” și este o afirmație a adevărului absolut, indubitabil, asemănător dogmei religioase. Specialiștii în Kant scriu următoarele despre concepția lui Kant despre rațiune care stă la baza conceptului:

Am putea observa că Kant nu a discutat niciodată rațiunea ca atare. Acest lucru lasă o sarcină interpretativă dificilă: care este exact concepția generală și pozitivă a lui Kant despre rațiune?

Primul lucru de remarcat este afirmația îndrăzneată a lui Kant că rațiunea este arbitrul adevărului în toate judecățile – atât empirice cât și metafizice. Din păcate, el abia dezvoltă această gândire, iar problema a atras surprinzător de puțină atenție în literatură.

„Rațiunea” lui Kant

Sursă: plato.stanford.edu

Similar religiilor, neglijând să abordeze natura fundamentală a „rațiunii”, Kant a abuzat de misterul fundamental al existenței pentru o afirmație de adevăr absolut și asta oferă dovezi ale „intenției” de a stabili **scientism dogmatic** atunci când este privită în lumina scopului comunicat clar la începutul proiectului filosofic al lui Kant: fundamentarea științei cu certitudine indubitabilă.

Critica rațiunii pure (Prefața ediției A – 1781):

„Rațiunea umană are acest destin particular că într-o specie a cunoașterii sale este împovărată de întrebări pe care, așa cum este prescrisă de însăși natura rațiunii (pe care Kant nu a abordat-o niciodată direct, conform specialiștilor în Kant de astăzi, echivalând-o cu misterul existenței), nu le poate ignora, dar care, depășindu-i toate puterile, nu le poate nici răspunde... O critică a rațiunii pure însăși ... este acum cea mai importantă sarcină în vederea acelei propedeutice [disciplină pregătitoare] la metafizică ca știință care trebuie să-și poată expune afirmațiile dogmatic și cu certitudine matematică...” (A vii, A xv)

Același abuz al misterului existenței se vede în afirmația faimoasă a lui René Descartes cogito ergo sum („Gândesc, deci exist”) care, similar cu certitudinea apodictică a lui Kant, caută să stabilească adevăr indubitabil pentru a fundamenta știința.

În opera stâlp al filosofiei Edmund Husserl, aspirația de a „funda știința cu certitudine” este enunțată de la început, iar Husserl chiar deviază profund de la filosofia sa anterioară, descrisă de contemporani și specialiști drept „trădare”, într-o încercare ulterioară de a servi acestui scop primar: fundamentarea științei, care în practică înseamnă „să permită științei să se desprindă de filosofie prin dogmă”.

Sebastian Luft (Spațiul Culturii, 2015): „Întoarcerea transcendentă a lui Husserl... a fost motivată de nevoia de a găsi o fundație absolută pentru cunoaștere... Această fundație putea fi

găsită doar în eul transcendentă... Această mișcare a fost percepută de studenții săi din München și Göttingen ca o trădare a atitudinii descriptive, pre-teoretice a Cercetărilor Logice.“

CAPITOLUL 4.6.

Promovarea lui Bergson la Stâlp al Filosofiei

Abilitatea strategică a lui Bergson de a „*pierde intenționat*“ pentru avansarea scientismului și poziționarea sa în fruntea mișcării emancipării-științei de filosofie prin opera sa *Evoluția Creatoare* (1907) ar fi putut fi motivul pentru care Bergson a fost promovat la rangul de stâlp al filosofiei, mai degrabă decât pentru contribuțiile sale filosofice reale.

Bergson a primit un premiu Nobel nu pentru filosofie, ci pentru literatură, ceea ce implică abilitatea de a scrie strategic.

Un filosof pe forumul de discuții „*I Love Philosophy*“ a pus următoarele întrebări care oferă o perspectivă asupra situației:

☾ *Arătați-mi câteva exemple despre acest „om cel mai genial în viață la vremea respectivă“. Arătați-mi un exemplu al acestei faimoase și uimitoare filosofii supergeniale a lui Bergson.*

(2025) **Filosofia lui Einstein**

Sursă: Forumul Iubesc Filosofia

Aceste întrebări au urmărit să dezvăluie: nu există dovezi care să justifice ideea că Bergson a fost „*cel mai mare filosof al tuturor timpurilor*“.

CAPITOLUL 5.

Corupție

Marea rușine a lui Bergson pentru filosofie care a cauzat „*marea regresie a filosofiei*“ în istorie nu a fost probabil un accident.

Comportamentul contradictoriu al lui Einstein în notițele sale private, dezvăluit în capitolul 2.2., este o indicație a corupției.

Această investigație a dezvăluit că Bergson pare să fi „*pierdut dezbateră intenționată*“ pentru presupusele „*interese superioare ale științei*“ (darwinismul și scientismul corelat), o trăsătură care era deja vizibilă în lucrarea sa *Evoluția creatoare* din 1907.

CosmicPhilosophy.org

<https://ro.cosmicphilosophy.org/>

Tipărit la 22 noiembrie 2025

Alte proiecte ale noastre:

- ▶ [🦋 GMODEbate.org](https://gmodebate.org/): Un proiect care investighează fundamentele filosofice ale eugeniei, scientismului, mișcării „emanciparea-științei-de-filosofie”, a „narațiunii anti-știință” și a formelor moderne de închiziție științifică.